

Qualques vertebrats de Capellades i sa Comarca

Especies observades des de 1905 a 1916

per

AMADOR ROMANI GUERRA

La llista d'especies que'm plau acompanyar en aquesta nota, no és ni de molt fidel reflexe de la fauna vertebrada de la comarca de Capellades, on he viscut uns deu anys aproximadament. Amb aquesta llarga residència hauria pogut sumar-hi moltíssimes especies més, que'm consta viuen en aquella localitat; mes, com que exclusivament esmento els exemplars que han passat per les meves mans, cedits en sa major part pels caçadors de la vila, salvo els reptils, batracis i peixos, caçats per mi, se compendrà el reduït nombre d'aus que figuren en la llista, doncs, sempre m'ha dolgut privar de la vida a sers d'utilitat tan reconeguda com són els benefactors ocells en general.

He prescindit també de citar els animals domèstics per creure'ls de residència involuntaria, puix que, posats en llibertat, en part morien imprescindiblement i els altres emigrarien amb tota seguretat.

En la classificació de les especies he seguit a n'A. Acloque en sa Fauna de França, la sola obra que posseeixo en vertebrats i que crec haver interpretat amb tota cura en la determinació dels exemplars que cito en la següent llista, i com a complement de mon humil treball, dono compte també de la fauna vertebrada quaternaria, recollida per mi en les diferents exploracions de les estacions prehistòriques de la comarca en restes més o menys abundants.

VERTEBRATS

FAUNA ACTUAL

MAMÍFERS

Insectívors

Erinaceus europaeus L., nom vulg. «Erissó». Va escassejant a mesura que desapareixen els boscos. N'arriben molts a la vila, amagats en els fogots destinats a les fleques i teuleries.

Eucrocidura aranea Schreber?—He trobat cranis d'aquesta espècie en les regurgitacions d'*Strix flammea* L.

Quiròpters

Rhinolophus hipposideros Bechs. nom vulg. «Rata pinyada».—En 15-VII-1905 vaig caçar en una cova de Capelló l'exemplar que figura en el Museu de l'INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL.

Vespertilio nattereri Kuhl., nom vulg., id.—Un en 1910.

Myotis escalerai Cabr., nom vulg., id.—En 1905 caçar el que's guarda en el Museu citat. Una femella de la mateixa espècie que posada en una gavia junt amb l'anterior, s'escapà en la mateixa nit deixant dos recèn nascuts a la vora del filat, sacrificant-los per escapar-se.

Rosegadors

Sciurus vulgaris L., nom vulg. «Esquirol».—Viu en els grans boscos i com aquests, va desapareixent de la comarca.

Eliomys hortualis Cabr., nom vulg. «Rata sallarda».—Un crani trobat en una regurgitació d'esparger i un altre en la d'una òliba.

Arvicola amphibius Pallàs, nom vulg. «Rata d'aigua, Bufó».—Comú. També l'he trobat en les regurgitacions de l'òliba i de l'esparger.

Lepus cuniculus L., nom vulg. «Conill».—Abunda per tot arreu. En 1911 ne vegí un de domèstic, sense orelles ni orifici auricular en la pell.

Lepus timidus L., nom vulg. «Llebra».—Comú.

Mus decumanus Pallàs, nom vulg. «Rata».—Abundant en la vila. L'he trobat també, figurant en primer lloc, en nombre, en les regurgitacions de l'òliba.

Carnívors

Canis vulpes L., nom vulg. «Guineu».—Comú. Viu en els roquers i boscos de l'encontrada. En 1906 logrí domesticar-ne un mascle que, agermanat amb un fox-terrier, me seguien en les excursions a tot arreu, morint casi a l'any de tenir-lo, ofegat en el sortidor del jardí, un dia que'm trobava fora de casa.

- Viverra genetta* L., nom. vulg. «Gat mesquer». — Comú en els roquers i boscos propers.
- Martes foina* Gmel., nom. vulg., «Fussina». — Va essent menys comú vivint en les localitats més abruptes.
- Lutra vulgaris* Erxleb., nom. vulg. «Ludria». — Raro. N'adquirí un exemplar en 1906.
- Mustela vulgaris* Bris., nom. vulg. «Mustela». — Comú.
- Meles taxus* Schreb, nom. vulg. «Toxó». — Va fent-se raro.

AUS

Rampinya

- Aquila fasciata* Viell, nom. vulg. «Aguila». — Ne vegí un exemplar en 1913 i un altre en 1914. Raro.
- Buteo vulgaris* Bchst. — Un exemplar en 1906 i altre en 1909. El primer, ♀, fou mort al Badorc, prop de Piera, i portava en una pota una tireta de zinc amb la següent inscripció: «J. Etcheverri Nay B. P.» Comunicada la nova a dit senyor, contestà notificant-me que el dia 8 de Juliol, quinze dies avans d'haver-se mort aquella au en el Badorc, que fou el 23, havia soltat en la plassa d'Enric IV, de Pau, tres aus de dita espècie, dos milans i un esparver, retornant tots a llur domicili de Nay menys la ♀ en qüestió que, esgarriada, perduda l'orientació, anà a trovar la mort prop de Capellades.
- Falco communis* Gmel., nom. vulg. «Esparver gros». — Alts roquers. Dels tres exemplars que vingueren a les meves mans un d'ells, ferit en un ala per haver topat en els fils del telegraf, me visqué dos mesos en una gavia, morint després sens saber a què atribuir-ho.
- Falco tinnunculus* L., nom. vulg. «Esparver». — Comú.
- Astor palmubarius* L., nom. vulg. «Astor». — Raro. Un en 1910, procedent del cinglerat de Cabrera.
- Accipiter nisus* L., nom. vulg. «Esparver». — Es comú.
- Strix flammea* L., nom. vulg. «Oliba». — Comú. Cria en les coves de Capelló i en les de les Esplugues de Carme. En aquest lloc recullí en 1910 gran nombre de regurgitacions sota d'un forat on anyalment cria aquesta estrigida, i separant vint boles, les més senceres i grosses, les obrí amb gran cura, trovant-hi

28 crànis de petits mamífers i un sol d'ocell, pertanyents els primers als gèneres i espècies següents:

10 crànis de *Eucrocidura aranea* Schreb.? Bufó.

1 » » *Eliomys hortualis* Cabr., nom vulg. «Sallarda».

14 » » *Mus* sp.? nom vulg. «Rata».

3 » » *Arvicola amphibius* Pallas, nom vulg. «Rata d'aigua» Bufó.

Bubo maximus Sibb., nom vulg. «Duc».—Rareja.

Otus brachiotus Gmel. nom vulg. «Oliba de bosc».—Raro. Un sol exemplar.

Scops aldrovandi Willug., nom vulg. «Musol, Xuta».—Comú. En 1906 m'en portaren tres de petits d'un niu d'un bosc proper.

Noctua minor Briss., nom vulg. «Mussol, Meuca».—Abundant.

Ocells

Gecinus viridis L., nom vulg. «Pigot».—Comú. En els boscos d'alta montanya.

Yunx torquilla L.—Un en 1906.

Cuculus canorus L., nom vulg., «Cucut».—Un en VII-1915.

Oxylophus glandarius L.—Un en 1910.

Alcedo hispida L., nom vulg. «Blauet».—Comú.

Upupa epops L., nom vulg. «Pupuda».—Abundant.

Pica caudata L., nom vulg. «Garsa».—Abundant.

Passer petronia L., nom vulg. «Pardal de pas, Tordana».

» *domesticus* Brisson, nom vulg. «Pardal».—Abundant.

Loxia curvirostra L., nom vulg. «Trencapinyes».—Boscos de l'alta montanya.

Coccyzus vulgaris Vieillot.—Un en I-1912.

Ligurinus chloris L., nom vulg. «Verdum».—Abundant.

Fringilla caelebs L., nom vulg. «Pinsà».

Carduelis elegans Steph., nom vulg. «Cadernera».—Abundant.

Chrysomitris spinus L., nom vulg. «Lluer».

Sernius meridionalis Bonap. nom vulg. «Gafarró».—Abundant.

Cannabina linota Gmelin, nom vulg. «Passarell».—Se'n fa grossa cassera en Març i Octubre, tenint gran estima els de la primavera pel plastró rogenç que'ls adorna i perquè, segons diuen, són millors cantaires. Entre els molts d'aquesta espècie que

tenia en ma ocellera, junt amb altres d'exòtics, hi hagué una parella que'm feu niu, i posà i cobà els ous; neixent i cuidant bé als petits fins que's vegeren obligats a abandonar-los degut a la presència de qualque ratolí que s'introduí pel filat de l'ocellera, fent-ne una carniceria en els nius de canari i demés especies.

Miliaria europaea Swain.—Un en 1910.

Alauda armensis L., nom vulg. «Alosa».

» *arborea* L., nom vulg. «Alosa».

Galerida cristata L., nom vulg. «Cogullada».

Motacilla sulphurea Bechst, nom vulg. «Pastorella groga».

» *yarrelli* Gould, nom vulg. «Pastorella».

Oriolus galbula L., nom vulg. «Oriol».—Un sol exemplar en 1905.

Turdus merula L., nom vulg. «Merla».—Comú.

» *iliacus* L., nom vulg. «Tort».

Rubecula familiaris Bluyh, nom vulg. «Pit roig».

Saxicola leucura Gmelin, nom vulg. «Merla qua blanca».

Pratincola rubicola L.

Phyllopneuste trochilus L., nom vulg. «Ull de bou».

Philomela luscinia L., nom vulg. «Rossinyol».

Chelidon urbica L., nom vulg. «Roquerol».

Caprimulgus europaeus L., nom vulg. «Enganya pastors».

Coloms

Columba palumbus L., nom vulg. «Tudó».

» *livia* Briss?—En un colomer del Castell de Cabrera.

Turtur auritus Ray, nom vulg. «Tòrtola».

Gallines

Perdix rubra Brisson, nom vulg. «Perdiu».—Abunda. Una parella que tenia en l'ocellera posà, en 1910, vintiú ous en un recó on els hi havia preparat un niu; mes, als pocs dies de covar-los morí la femella, obligant-me tal succés a fer-los cobar por una gallina lloca, mercès a la que neixeren totes les perdiuetes satisfactoriament.

Cothurnix communis Bonnat, nom vulg. «Guatlla».

XANCUDS

Vanellus cristatus M. i W.—Un en I-1914.

Scolopax rusticola L., nom. vulg. «Becada».—Raro.

Actitis hipoleucos L.—Un que'n tingué en captivitat me visqué 35 dies menjant larves d'*Alytes obstetricans* Laur.

Gallinula chloropus L.—Un en 1906 i altre en 1910.

Fulica atra L.—Sols un individu en 1905.

Buphus comatus L.—Un en 1916.

Ardeola minuta L.—Un de sol en IV-1916.

Ciconia alba Willugh, nom. vulg. «Cigonya».—D'una remada que en Agost de 1909 passà la nit o descansà en un bosc de la Pobla de Claramunt, en feriren una que després adquirí i conserví uns quinze dies donant-li carn crua, mes, veient que aquesta alimentació no li convenia, decidí cedir-la al Parc de Barcelona.

PEIXOS

Barbus meridionalis Risso, nom. vulg. «Barb».—Abunda en els rius Noia, de Carme i Riudagost i també viu en l'estany de Capellades. An aquest lloc pren una coloració especial i adquireix un desenrotllo diferent dels que viuen en dites corrents. Un exemplar que'm cediren, que havia permanescut alguns anys en un dipòsit tancat i completament fosc, ofería la coloració molt clara, casi blanquinosa. Preparat en formol figura en el Museu de l'INSTITUCIÓ.

Squalius esp.?, nom. vulg. «Bàgara».—No tant abundant com l'anterior. Darrerament se'n pescà un que mesurava 25 centimetres de llargaria.

Anguilla vulgaris Cuvier, nom. vulg. «Anguila».—Comú.

REPTILS

Platydictilus mauritanicus L., nom. vulg. «Dragó».—Comú.

Lacerta ocellata Daud., nom. vulg. «Llargandaix».—Abunda. En 1904 ne caçí un de 62 centimetres de llargaria i darrerament n'adquirí un altre amb dues quies ben desenrotllades.

Tropidosaura algira L., nom. vulg. «Sargantana».

- Anguis fragilis* L., nom. vulg. «Noya».
Coelopeltis monspessulanus Herm., nom. vulg. «Serp verda».—Es comú.
Tropidonotus viperinus Boie, nom. vulg. «Serp d'aigua».—Abundant.
 » *natrix* L., nom. vulg. «Serp d'aigua».—Abundant.
Coronella austriaca Daud.—Un en VII-1910.
Rhinechis scalaris Boie, nom. vulg. «Serp blanca».—Comú.

Batracis

- Hyla arborea* L. nom. vulg. «Rana».—Bassa de la Font de la Reina.
Rana sculentata L., nom. vulg. «Granota».—Abundant. En 1910 ne pescà un de gros tamany que tenia mig engolit un *Alytes obstetricans* Laur.
Alytes obstetricans Laur., nom. vulg. «Garipau».—Abundant.
Bufo vulgaris Laur., nom. vulg. «Galàpat, Gripau».—Comú.
Salamandra maculosa Laur., nom. vulg. «Salamandria».

FAUNA QUATERNARIA

- Arvicola amphibia* Pallas.—En l'«Abric Romani».
Lepus cuniculus L.—Id., id., id. i altres estacions prehistòriques. Abundant.
Canis lupus L.—Id., id., id.
Felis pardina Oken.—Id., id., id.
Ursus.—Id., id., id.
Hyaena spelaea Goldf.—Id., id., id. i en la «Cova de la Guineu».
Equus caballus L.—Id., id., id. i en la «Estació Agut». En la primera estació abundant.
Sus scrofa L.—Id., id., id.
Cervus elaphus L.—Id., id., id.
Bos o *Bissant*.—Id., id., id.
Capra.—Id., id., id.
Ovis.—Id., id., id.
Salmo.—Id., id., id.
Trutta.—Id., id., id.